

Sydnärkes utbildningsförbund

Beslut för gymnasiesärskola efter tillsyn i Alléskolan 2 i Hallsbergs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sydnärkes utbildningsförbund att senast den **2 mars 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Sydnärkes utbildningsförbund inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska skapa rutiner för att följa upp verksamheten gällande trygghet och kränkande behandling, såväl i de egna lokalerna som i andra lokaler på skolan eller vid APL.
- Rektorn ska skapa rutiner för att, utifrån insamlat material, analysera och fatta beslut om utvecklingsinsatser i åtgärdande eller förebyggande syfte för att säkerställa en skolmiljö som präglas av trygghet och är fri från kränkande behandling.
- Rektorn ska säkerställa att all personal, inklusive elevhälsan, samt elever och vårdnadshavare involveras i arbetet med att säkerställa en skolmiljö som präglas av trygghet och är fri från kränkande behandling.
- Rektorn ska se till att det finns en plan mot kränkande behandling som omfattar gymnasiesärskolans verksamhet.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Sydnärkes utbildningsförbund inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Atgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.
- Rektorn ska se till att elever ges tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Sydnärkes utbildningsförbund inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Atgärder

- Rektorn ska följa upp och dokumentera skolenhetens resultat i förhållande till de nationella målen. I det ingår bland annat att följa upp kunskapsresultat i olika årskurser och ämnen i förhållande till kunskapskraven.
- Rektorn ska se till att utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.
- Rektorn ska se till att personal och elever medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att rektorn vid Alléskolans gymnasiesärskola inte följer upp verksamhetens resultat. Utredningen visar att personal, enskilt eller tillsammans, utvärderar sina insatser och arbetar för att skapa goda förutsättningar för eleverna. Det finns dock inget för skolan långsiktigt kvalitetsarbete där personal och elever deltar i syfte att identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och utifrån en analys av verksamheten besluta om och genomföra utvecklingsinsatser. Rektorn har ett tydligt ansvar för att det på skolan bedrivs ett kvalitetsarbete i syfte att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra författningar (nationella mål) uppfylls.

Utredningen visar även att det saknas ett kontinuerligt och målinriktat arbete för gymnasiesärskolan i syfte att motverka och förebygga kränkningar på skolan. Skolan samlar inte in information gällande elevernas situation i syfte att kartlägga och analysera vilka insatser som skulle kunna upprätthålla eller förbättra miljön för eleverna. Avslutningsvis behöver rektorn se till att planen mot diskriminering och kränkande behandling som finns för hela Alléskolan även omfattar gymnasiesärskolans verksamhet i enlighet med författningarna.

Alléskolans gymnasiesärskola behöver utveckla elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Idag arbetar elevhälsan utifrån problem som uppstår i verksamheten eller för att stödja elever och personal i arbetet med extra anpassningar. Elevhälsan ska dock främst arbeta förebyggande och främjande och har ett särskilt ansvar att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. Elevhälsans representanter ska tillsammans med skolenhetens personal arbeta för att skapa goda lärandemiljöer för elevernas kunskapsutveckling och för elevernas personliga utveckling.

Avslutningsvis visar skolinspektionens utredning att eleverna vid Alléskolans gymnasiesärskola inte erbjuds någon studie- och yrkesvägledning. Det har tidigare inte funnits någon med det ansvaret på skolan. Från höstterminen 2017 har en studie- och yrkesvägledare anställts inom rektorns ansvarsområde som också ska ansvara för gymnasiesärskolan. Studie- och yrkesvägledaren har dock ännu inte hunnit starta sitt arbete på gymnasiesärskolan.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Skolinspektionens utredning visar att skolmiljön präglas av trygghet och studiero och att det sällan förekommer kränkningar. Det framgår dock att det saknas ett kontinuerligt och målinriktat arbete för att motverka och förebygga kränkningar på skolan. Skolan samlar inte in information gällande elevernas situation i syfte att kartlägga och analysera vilka insatser som skulle kunna upprätthålla eller förbättra miljön för eleverna. Skolinspektionen kan även konstatera att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller kraven i 6 kap. 8 § skollagen. Detta tillsammans med övriga brister medför att skolan inte kan anses bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare står att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska också, enligt skollagen, se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionens utredning visar att det inte bedrivs något målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever på gymnasiesärskolan. Av intervju med elever och elevassistenter framkommer att det arbetas med trygghet- och värdegrundsfrågor i undervisningen. Elevassistenterna menar att de genom att alltid finnas nära eleverna både förebygger och kan hantera eventuella kränkningar omedelbart när de sker. Vid samtliga intervjuer framkommer att skolmiljön präglas av trygghet och studiero. Rektorn beskriver även vid intervjun, det café som eleverna vid gymnasiesärskolan driver som en förebyggande verksamhet.

Trots detta framkommer av intervju med lärare och elever att det förekommer kränkningar mot gymnasiesärskolans elever. Elevhälsan menar att det är vid vistelse utanför de egna lokalerna som det är svårast att säkerställa elevernas trygghet.

Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och elevassistenter framkommer en samstämmig bild av att det inte bedrivs något, för gymnasiesärskolan, målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkningar. Det finns enligt lärarna ingen grupp med ett särskilt ansvar att arbeta med trygghetsfrågor och det har heller inte förts diskussioner i syfte att komma fram till en samsyn gällande hantering av kränkningar. Av intervju med elevhälsan framkommer att elevhälsan inte är delaktiga i något övergripande arbete på skolan kring trygghet och studiero.

Enligt rektorn görs ingen uppföljning av tryggheten på gymnasiesärskolan. Av till Skolinspektionen inskickad dokumentation finns heller inget dokumenterat arbete i syfte att samla in, analysera eller vidta åtgärder för att förhindra eller förebygga kränkande behandling.

Det framgår vidare av intervju med elevhälsan och elevassistenter att det finns en likabehandlingsplan som gäller hela Alléskolan och som elevassistenterna menar tas upp med eleverna även på gymnasiesärskolan. I den likabehandlingsplan som Skolinspektionen tagit del av finns inget som specifikt synliggör gymnasiesärskolan. Det framgår exempelvis inga riktade insatser specifikt mot gymnasiesärskolan och det saknas uppföljning av genomförda åtgärder riktade mot gymnasiesärskolans verksamhet.

Det framkommer också i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och elevassistenter att det genomförs trygghetsundersökningar på Alléskolan, men dessa genomförs inte med eleverna på gymnasiesärskolan. Det genomförs inte heller någon enkätundersökning särskilt riktad till gymnasiesärskolans elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Alléskolans gymnasiesärskola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sydnärkes utbildningsförbund att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Av utredningen framkommer att elevhälsan främst arbetar utifrån uppkomna behov och individärenden i verksamheten. Bristen innebär att elevhälsans olika kompetenser inte tas till vara och används i skolans planering, genomförande och utvärdering av verksamheten för att skapa förutsättningar för att eleverna ska kunna nå de nationella målen.

Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Enligt Läroplan för gymnasiesärskola, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 *Rektorns ansvar* ska rektorn ansvara för att bland annat elevhälsan utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver.

Enligt propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (2009/10:165 s.276) ska de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, röra elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Det framhålls också att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Av intervjuer med rektorn, lärare samt representanter från elevhälsan framkommer att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn och elevhälsans representanter uppger vid intervju att elevhälsan endast arbetar utifrån uppkomna behov och med individärenden i verksamheten. Då skolläkare och skolpsykolog endast hyrs in för åtgärdande insatser i enskilda elevärenden deltar inte heller dessa professioner i något förebyggande och hälsofrämjande arbete. Av intervju med lärare framkommer dock att de får stöd av elevhälsans olika professioner i enskilda elevärenden men elevhälsan framhåller vid intervjun att det stannar vid att gälla ett arbetslag och ett enskilt individärende. De menar att de har efterfrågat direktiv och tid för att arbeta på en mer generell nivå så som specialpedagogen gjort under hösten då hen informerat lärarna om olika hjälpmedel som finns. Rektorn framhåller vid intervjun att det påbörjats ett arbete för att ta fram hur elevhälsan ska arbeta mera förebyggande och hälsofrämjande i framtiden. Det har genomförts möten om detta och en plan har numera tagits fram.

Eleverna erbjuds inte någon studie- och yrkesvägledning på skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att ge eleverna vid gymnasiesärskolan någon studie- och yrkesvägledning. Det har på skolan inte funnits någon med ansvaret att säkerställa att elever får den vägledning de behöver för att kunna göra medvetna val inför framtida yrkes- och utbildningsverksamhet. Detta har inneburit att eleverna inte fått någon studie- och yrkesvägledning alls och därav gått miste om att få adekvat information och stöd kring sina valmöjligheter.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt Läroplanen för gymnasiesärskolan, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar ska rektorn ansvara för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida yrkesområden och fortsatta studier.

Av Skolinspektionens utredning framgår att elever inte erbjuds studie- och yrkesvägledning i enlighet med författningarna. Rektorn uppger att det sedan starten av höstterminen finns en anställd studie- och yrkesvägledare för de verksamheter rektorn ansvarar för men att hen ännu inte hunnit börja arbeta med gymnasiesärskolan. Rektorn tror att studie- och yrkesvägledningen på gymnasiesärskolan kommer att vara igång och fungera från och med vårterminen 2018. Det framkommer också av intervju med rektorn, lärare, elevhälsan och elevassistenter att det finns en utslussningsfunktion för elever i gymnasiesärskolan. Det framkommer dock att den funktionen endast fungerar som ett stöd, en period, under elevernas sista termin på gymnasiesärskolan i syfte att stödja dem inför livet efter gymnasiesärskolan och därför inte fyller funktionen som en studie- och yrkesvägledare ska göra.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Alléskolans gymnasiesärskola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sydnärkes utbildningsförband att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i rektorns arbete med att styra och utveckla verksamheten. Av utredningen framkommer att det inte görs några uppföljningar gällande kunskapsresultat eller skolans arbete med trygghet och studiero. Då det inte samlas in någon information kring verksamheten och dess resultat finns inget material att analysera och utgå ifrån vid beslut om utvecklingsinsatser. Beslut om utvecklingsinsatser utifrån en analys av verksamheten saknas därför. Utan en uppföljning och analys av verksamhetens resultat kan inte rektorn säkerställa att verksamheten arbetar mot de nationella målen och vidta, för verksamheten adekvata, åtgärder i syfte att förbättra densamma.

I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165 s.304) betonas syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10: 165 s.308) framgår att för att nå genomslag och leda till verkliga förbättringar måste kvalitetsarbetet vara brett förankrat hos personal, elever och vårdnadshavare.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98 s.27) om det systematiska kvalitetsarbetet för skolväsendet framgår att kontinuerlig uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar,

genomförande och resultat. Vidare framgår att detta kan innebära både kvantitativ och kvalitativ information som ger underlag för analys och bedömning av måluppfyllelsen.

Av intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter och representanter från elevhälsan framkommer att rektorn inte följer upp gymnasiesärskolan gällande kunskapsresultat och resultat kring skolans arbete med trygghet och studiero. Av intervju med rektorn och lärare framkommer att rektorn skaffar sig information om verksamheten genom att vara i verksamheten och föra samtal med personalen kring enskilda ärende samt verksamheten i stort. Utifrån detta bildar sig rektorn en uppfattning om hur det fungerar i verksamheten. Rektorn menar vidare att någon strukturerad insamling av resultat från verksamheten inte skett varken gällande kunskapsresultat, resultat från arbetet med trygghet och studiero eller annan statistik. Av intervju med lärare, elevassistenter och elevhälsan framgår att det inte ställs några krav på redovisning av resultat eller utvärdering av verksamheten från rektorn.

Av intervjuer med lärare, elevassistenter och representanter från elevhälsan framkommer att de inte deltar i det systematiska kvalitetsarbetet tillsammans med rektorn. Det framkommer även av intervjun med rektorn att inte heller eleverna deltar i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn, lärarna och elevassistenterna berättar vid intervjuerna att det i mindre grupper och arbetslag pågår diskussioner och arbete med att utveckla olika delar av verksamheten men att det inte utgår från några gemensamma teman eller mål.

Det finns olika planer och rutiner för Alléskolan i stort som även gäller gymnasiesärskolan men som enligt rektorn inte alltid efterlevs. Exempelvis genomförs ingen trygghetsenkät på gymnasiesärskolan som det görs på övriga skolan. Rektorn menar att det finns ett årshjul och en rutin som idag inte följs på gymnasiesärskolan.

Rektorn menar dock att när skolan lyckas få rutinerna att fungera enligt årshjulet kommer kvalitetsarbetet att fungera igen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Alléskolans gymnasiesärskola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Sydnärkes utbildningsförbund att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Sydnärkes utbildningsförbund uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande samt bedömning och betygsättning.

På Skolinspektionens vägnar

Carin Holtz
Enhetschef

Daniel Nilsson
Utredare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Alléskolan 2

Fakta om Alléskolan 2

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sydnärkes utbildningsförbund under hösten 2017. Alléskolan 2 besöktes av Skolinspektionen den 22 november 2017 och den 23 november 2017.

Huvudman för Alléskolans gymnasiesärskola är Sydnärkes utbildningsförbund. Gymnasiesärskolan utgör en del av Alléskolan 2 som rektorn ansvarar för.

Alléskolan 2 är en gymnasiesärskola som bedriver utbildning inom programmen *Administration, handel och varuhantering, Fordonsvård och godshantering* samt *Individuella program*. Skolenheten har vid tiden för tillsynen totalt 25 elever. Största programmet är Individuellt program med 14 elever.

Måluppfyllelse

Det finns ingen nationell statistik över kunskapsresultat i gymnasiesärskolan. Alléskolans gymnasiesärskola bedömer elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven i kursplanerna (nationella program) och kunskapsutveckling utifrån kravnivåerna i ämnesområdesplanerna (individuella program).

Det finns ingen nationell statistik avseende elevernas trygghet och studiero. Skolenheten har inte redovisat något resultat avseende arbetet med trygghet och studiero.

Det saknas även sammanställning av svar på Skolinspektionens Skolenkät för gymnasiesärskolan